

մշտնջենաւոր հարսանեացմէ վերջը պիտի պաշտենք, երբ մէկ սիրտ և մէկ կամք ըլլանք յաւիտեանս յաւիտենից։ Լսաքը աչուրները Սուրբէնին դարձնելով, ուր աստուածեղէն լոյս կը փայլէր, թէպէտ արտասուօք ոռոգեալ, զոր բնութիւնը ակամայ կը խլէր անկէ, բաւ։

— Ուրբէն, կ'ուզե՞ս որ քու երկնաւոր հարսդ ըլլամ:

— Ահ, պառայ Ռուբէն ծունկի վրայ իյնալով, ևս յաւիտեանս յաւիտենից քուկդ եմ. սիրտս բայ 'ի քու սիրոյդ ուրիշ սէր պիտի չունենայ :

— Յաւիտեանս յաւիտենից, կրկնեց Սարիամ, տկար բայց որոշ ու պայծառ ձայնով մը :

Եւ ինքն սկսաւ աղօթել մինչ քա-
հանան սրբազան հանդէսը կատարելու
կը պատրաստուէր :

Բողոքովին յափշտակուած, աչուր-
ները երկինք վերացուցած, ձեռունե-
րը կուրծքին վրայ դրած, անշարժ ան-
որոշ ձայնով բան մը կը մըմնջէր :

Երբոր Լստուծոյ պաշտօնեայն այն
խօսքերն ըսաւ, որով զինքը Սուբէնի
կր հարսնացրնէր, պողաց Սարխամ.

— Ո՛վ իմ հոգւոյս անձկալի փե-
տայդ, ընդունէ իմ շրթունքներէս մեր
երկնաւոր հարսանեաց ողջախոհ համ-
բոյրը, և մի՛ մոռնար երկրիս վրայ զա-
նիկայ, որ կ'երթայ երկինքը քեզի սպա-
սելու:

Ուրբէն, մայր իմ, ահա ես կը մեռնիմ, մեծարելով զձեզ, և անչափ սիրով մը սպառուկելով : Սնաք բարով :

Պիւտէ գրագէտը օր մը երբոր սաստիկ զբաղած իր գրաւորական աշխատութեանց մէջ առանձնացած էր իրեն ուսումնարանը, յանկարծակի ծառաներէն մէկը սարսափած վազելով մտաւ իր խուցը, ու իմացուց որ տան մէջ կրակ կայ: Պիւտէ առանց ամենեւին այլայլելու պատասխան տրւաւ անոր. « Գնա կնկանս իմաց տուր. չեմ գիտեր որ տան ներքին կառավարութեանը ես չեմ խառնուիր »:

ՄՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆ

Դատաւարան և պատիժք Սիւմի մէջ :

(Ժ) Է որ քանի մը եւրոպացի հեղինակներու խօսքին հաւտալ ուզենք նէ, Սիամի պետութեան մէջ թագաւորը անձամբ կը դատէ ամէն դատաստան. իր հետը ունի միշտ 4,000 դահիճ, որ իրեն անձնապահապետի տեղ կը ծառայեն. ոչ ոք կրնայ իր տուած խիստ պատիժներէն ազատիլ: Սովորական պատիժ է քիչ խօսողին բերանը ինչուան ականջներուն քով ձգքել, ու շատ խօսողինն ալ կտրել. ամենաթեթեւ յանցանքներու համար մարդուն սրունքը կը կտրեն, թւերը կարմրցած երկաթով կ'այրեն, գլուխը սրով կը հարուածեն, բոլոր ականները կը հանեն: Վրեթէ բան մըն ալ բրած չըլլաս, գոնէ գաւազանով կը ծեծեն, կամ բայ գլխով սաստիկ արեւու մէջ կը թողուն, ինչպէս նաև մատերուն կը զարնեն գաւազանաւ, ու ըզունքները բոլորովին արմատէն կը կտրեն. անանկ որ հոն մարդ չգտնուիր, որ կեանքին մէջ քանի մը անգամ աս պատիժներէս մէկ քանին չքաշէ:

բ ւ ա ի ա ճ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԳԻՒՏԵՐ

Հոշմ միս պահելու հոր կերպ :

Լ'նցեալ տարւոյն վերջերը Տիւստու
անունով գաղղիացի բժիշկը հում միսն
երկար ատեն պահելու նոր կերպ մը
հրատարակեց, և է՝ պահելիք միսը շա-
քարի շարապի՝ մէջ թաթխել:

“Եւ Կ'ըսէ 1847^{էն} մարտի 9^{էն} ինչուան հիմա պահուած հում միս ունիմ,

որ այս ամէն փորձերէն անցաւ : Ը ա-
քարի շարապէն հանելէս ետեւ երկու
ամիս բաց օդուն թողուցի , ծովային
երկար ճամբորդութիւններ ընել տուի .
15 օր 35⁰ զրոյէն վար ցրտութեան մէջ
դրի , շատ գիշեր ալ դուրս թողուցի
զրոյէն վար 12⁰ ցրտութե մէջ . 1848^{ին}
ամառուան ամենէն տաք օրերուն 30 օր
երկու ճերմակ պատերէ ձեւացած ան-
կիւն մը կախեցի , ուր առաւօտեան 9^{էն}
ինչուան երեկոյեան 4^ը արեւ կը զար-
նէր :

Ծովու հիւսնորսեան դեղ :

1 անտէրէր անունով դերմանացի դե-
ղածախ մը լճէնք , ծովէն բռնուող-
ները բռնկեր է քիչ մը ջրոյ մէջ 10^{էն}
12 կաթիլ քլորակերպ ' ըսուած նիւ-
թէն կաթեցընելով ու անոնց խմցընե-
լով :

1 Գ.Չ. Chloroforme.

Ժ Ա Մ Ա Ն Ա Կ Ա Կ Ի Յ Ք

Արեւելեան վերջին խնդիրն ու պատերազմը : (Տես երես 307)

Շարունակութիւն և վերջ

1856 — ՓԵՏՐՈՒԱՐ

18 . Հեռեւեալ հարտ-էրէֆը կը հրատարակուի
կոստանդնուպոլսոյ մէջ : Ա . Կիւլհանէի հարտ-
էրէֆը ըսուած հրովարտակին և թանգիմաթի
օրէնսգրութեան խոստացած երաշխաւորութիւն-
ները կը հաստատուին : Բ . Նոյնպէս կը հաստա-
տուին ամէն քրիստոնեայ հպատակ տղգաց շնոր-
հուած հին ու նոր արտօնութիւնները : Գ . Ամէն
պատրիարքներն ու իրենց ժողովքները իշխանու-
թիւն պիտի ունենան որոշելու ամէն քաղաքական
խնդիրներն ու ընտանեկան դատերը : Պատրիարք-
ներուն իշխանութիւնը պիտի ըլլայ ցկեանս . եկե-
ղեցականաց որոշեալ հասոյթ մը պիտի կապէ տէ-
րութիւնը : Մահմետական չեղող ամէն օսմանեան
հպատակաց տեղութիւնը կամ գրամական մա-
տակարարութիւնը զատ պիտի ըլլայ : Դ . Հաւա-
սարութիւն ամէն տեսակ կրօնական պաշտամանց ,
և ազատութիւն եկեղեցիներ կառուցանելու ըստ
կամ : Ե . Կրօնք փոխելու պատճառաւ եղած
հալածմունքներն ու մահուան դատապարտու-
թիւնը բոլորովին կը ջնջուի : Զ . Որ և իցէ պաշ-
տօն պիտի կարենան ունենալ քրիստոնեայք : Է .
Հասարակաց վարժոցներ պիտի բացուին : Ը . Դա-
տաստանական օրէնսգրութիւն մը պիտի հաստա-
տուի քրիստոնեայ հպատակաց համար . և քրիստո-
նէից ու մահմետականաց մէջ եղած դատաստան-
ները խառն ժողովքէ մը (այսինքն քրիստոնեայ
ու մահմետական դատաւորներէ) պիտի քննուին :
Թ . Օրինաց գիրք մը պիտի հաստատուի քաղաքա-
կան ու քրեական յանցանաց համար . և աս գիրքը
ամէն հպատակաց լեզուով պիտի հրատարակուի :
Ժ . Պատիժ տալու կերպը պիտի փոխուի : ԺԱ .
'Նորոգութիւն քաղաքական ոստիկանութեան մէջ :
ԺԲ . Քրիստոնէիցմէ ալ զօրք պիտի առնուի :

ԺԳ . Նոր կարգաւորութիւն մը պիտի ըլլայ գա-
ւառական վարչութեանց մէջ : ԺԴ . Օտար ազ-
գերը իրաւունք պիտի ունենան հաստատուն ու
անշարժ ստացուածքներ ունենալու : ԺԵ . Նոր
գրութիւն մը ուղղակի տուրք առնելու : ԺԶ . Ցա-
մաքի ու ծովու հաղորդակցութիւնները լաւցը-
նել : ԺԷ . Տէրութեան տարեկան ելումուտքը
սահմանել : ԺԸ . Կայսերական մեծ խորհրդարա-
նին մէջ հպատակներն ալ իրենց կողմանէ նուի-
րակներ պիտի ունենան : ԺԹ . Դրամասեղան
(պոֆա) հաստատուի : Ի . Նորոգութիւն գրամա-
կան գրութեան մէջ :

25 . Խորհրդակցութեանց ժողովքը կը սկսի
Բարիզու մէջ : Գաղղիոյ ներկայացուցիչներն են
Վալէւաքի կոմսը և Պուրգընէյ պարոնը . առաջինը
կը բազմի նախագահ : Մեծին Բրիտանիոյ կողմա-
նէ լորտ Գլարէնարն և լորտ Գօուլի . Աւստրիոյ՝
Պուլ-Շաւընշայն կոմսն և Հիւպնէր պարոնը .
Սարաենիոյ՝ Գալուր կոմսն ու Վիլամարինա մար-
գիզը . Տաճկի կողմանէ՝ Ալի փաշա մեծ վէզիրը և
Մէհմէտ ճէմիլ պէյ . Ռուսի՝ Օւլոֆ կոմսն ու
Պրունով պարոնը : Նոյն միջոցին զինագազարում
մը կը հրատարակուի մինչև մարտի 31 :

29 . Ղրիմու մէջ կը դադրի թշնամութիւնը , և
մարտի 15ին երկու կողմանէ զինագազարման կը
ստորագրեն :

ՄԱՐՏ

10 . Արձանագրութիւն Բարիզու խորհրդա-
կցութեանց ժողովոյն : Որովհետեւ Բրուսիա ալ
1841ին գումարուած ժողովոյն մասն ունեցեր
էր , անոր համար պատշաճ կը դատուի որ ինքն
ալ մարդ իրկէ աս ժողովքին : Ամսուս 12ին
Պեռլինի մէջ կեցող Գաղղիոյ դեսպանը կը ծանու-
ցանէ աս հրաւերքս Մանգայֆէլ պարոնին Վա-
լէւաքի կոմսին կողմանէ :